

/ LAURA CERCÓS

Jo també faig sexe!

La sexualitat femenina es fa visible a les xarxes socials a través d'il·lustracions, vinyetes i altres continguts artístics que trenquen els tabús i els prejudicis que l'han envoltat sempre

Laia Ninot | @lainin98

Joana Maestre | @joanamccc

Laura Cercós | @cercos_tuset

“**V**aig compartir a les xarxes que m'havia comprat un vibrador i vaig rebre molts missatges de noies i dones que em preguntaven coses com 'però, tu et masturbes?' o 'tenir un vibrador és compatible amb tenir nòvio?'. Així és com Marta Puig, coneguda com a @LyonaIvanova a les xarxes socials, va creure que calia parlar més de la sexualitat femenina. Ara, amb més de 128.000 seguidors al seu compte d'Instagram, aquesta comunicadora audiovisual es dedica a il·lustrar a través de vinyetes la relació entre ella i el seu cos, des de la masturbació o la menstruació fins a la manera com es mira al mirall o com viu les seves relacions sexoafectives.

Però no és l'única. Ja són moltes les dones que comparteixen continguts similars amb l'objectiu de normalitzar, socialitzar i reivindicar un apoderament del seu cos i de la seva sexualitat. Flavita Banana (547.000 seguidors), Lola Vendetta (445.000), Noemi Casquet (117.000) o Solamegusto (19.200) són alguns dels noms més coneguts d'aquesta nova generació d'activistes que utilitzen plataformes com Instagram, YouTube, Twitter o Facebook per difondre el seu missatge. “Les dones estem començant a fer el que ens surt de la figa, i per a mi és un ho-

nor poder formar part d'aquesta revolució”, comenta l'artista Marta Piedra (@marta.piedra), que amb els seus dibuixos ja arriba a més de 144.000 usuàries d'Instagram.

Totes aquestes publicacions tenen una cosa en comú: trenquen amb la visió hegemònica de la sexualitat femenina. Piedra, per exemple, reivindica en moltes vinyetes els genitals no normatius que disten de la idea creada per la pornografia. Una altra il·lustradora, Sara Jotabé (@sarajotabe), defensa una sexualitat basada “en el coneixement i l'autoconeixement del nostre cos”. “No es tracta de posar el sexe per bandera, sinó de fer d'un tabú una cosa natural”, reflexiona també a través dels seus dibuixos, que parlen des de la masturbació fins a la denúncia de comportaments masclistes vers els cossos de les dones. Per Marta Puig, la sexualitat normativa que ens ensenya la societat és el que cal intentar canviar: “Des de petits, els nens es masturben en grup i, si les nenes es masturben, són les *guarres* de la classe. Tenen totalment reprimida la seva sexualitat”.

Com explica l'escriptora Marcela Lagarde en el seu llibre *Los cautiverios de las mujeres: madresposas, monjas, putas, presas y locas*, la sexualitat femenina sempre s'ha concebut a través de dos espais vitals: el de la procreació i el de l'erotisme. Aquest segon, però, ha estat històricament subordinat i al servei del »

» primer, ja que el sexe per a les dones quedava reservat únicament a la seva funció vital de mares -en el cas de les dones normatives- o a la satisfacció del desig sexual masculí -en el cas de les treballadores sexuals. A grans trets, una visió patriarcal molt lligada a la religió que reserva als homes la capacitat de practicar sexe per plaer.

Però que ara s'hagi fet més visible una sexualitat femenina que trenca amb aquesta idea no ve del no-res. El camí cap a l'alliberament sexual de les dones el van obrir, segons la doctora en Sociologia per la Universitat de Granada Mar Venegas, els canvis promoguts pels moviments feministes de principis del segle XX. “La lluita feminista ha obert espais on poder parlar obertament d'aquests temes. Si avui ho podem fer, és gràcies als avenços que es van aconseguir amb les lluites anteriors”, explica Venegas.

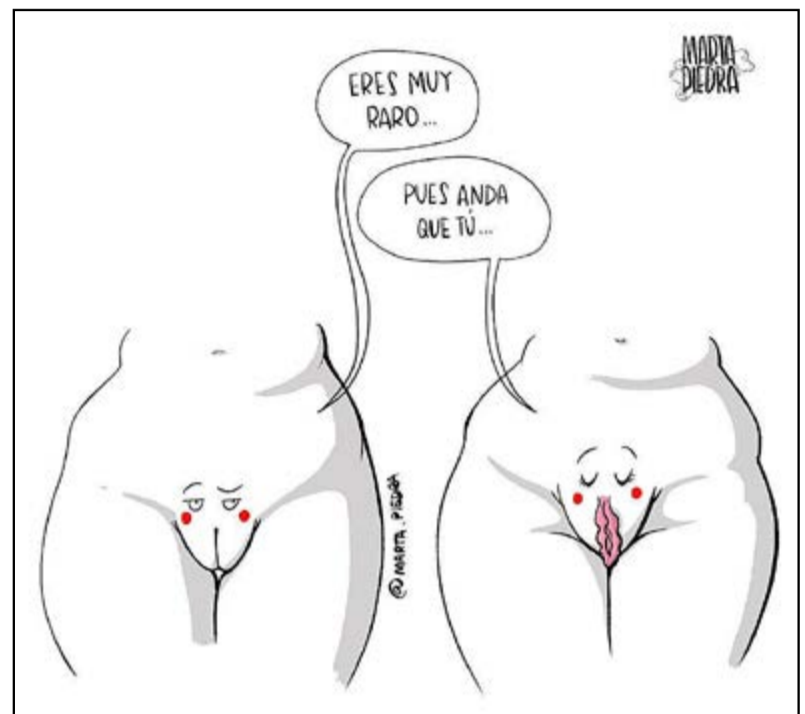
Així és com, hereves d'aquest esperit de lluita i reivindicació, les feministes del segle XXI troben en les xarxes socials una eina per reivindicar una sexualitat pròpia que trenqui amb la “puresa sexual femenina” que s'ha imposat. Així ho defensa la doctora en Sociologia i antropòloga social Andrea García-Santesmases: “Ja no es tracta de si podem follar com els *tios*, sinó: ‘Volem follar com els *tios*? Com volem follar?’”.

L'educació, dues passes enrere dels moviments feministes

Tot això succeeix en un món on internet ha passat a ser un agent clau en la socialització de la sexualitat del jovent. Segons un estudi anomenat “Nova pornografia i canvis en les relacions interpersonals”, promogut per la Xarxa Joves i Inclusió, set de cada deu joves resolen els seus dubtes sobre sexualitat a internet o amb les seves amistats. Això demostra que l'educació sexual que reben a l'escola o a l'institut no respon a totes les preguntes que tenen sobre el tema. De fet, el mateix estudi conclou que “quasi un 80% dels i les joves diuen no haver rebut una educació afectivosexual satisfactòria o no l'han tingut en absolut”. Segons García-Santesmases, la formació que s'imparteix a les escoles és encara “molt biologicista i anecdòtica”, centrada en “la prevenció i la por”. “No hi ha una formació envers la sexualitat com un joc, sinó com un perill. T'ensenyen com posar un preservatiu per no quedar-te embarassada o no contraure una ETS [malaltia de transmissió sexual], en comptes d'ensenyar-te a distingir entre el clítoris i la vagina”, explica la sociòloga.

Ara, però, comença a haver-hi apostes reals per incloure al currículum escolar una educació afectivosexual basada en l'afecte, posant el cos al centre i des d'una perspectiva de gènere. Aquest curs, 300 centres d'educació catalans s'adheriran

L'escola està lluny de ser un dels principals agents de socialització de la sexualitat d'infants i adolescents; ara per ara, internet segueix jugant-hi un paper clau

al programa “Coeduca’t”, que pretén destacar des de P3 fins a 4t d'ESO els aspectes afectius de les relacions, anant més enllà de la prevenció. De moment, però, és una prova pilot i no s'implantarà en totes les escoles i instituts fins d'aquí a tres anys.

Sigui com sigui, l'escola està lluny de ser un dels principals agents de socialització de la sexualitat d'infants i adolescents. Ara per ara, internet juga un paper clau en la configuració de la sexualitat del jovent. Per la doctora García-Santesmases, això marca una diferència amb les generacions anteriors, ja que “abans hi havia molt poques formes autònomes de formar-se”. “Internet és una oportunitat, però també un perill”, puntualitza la sociòloga.

Internet: una arma de doble tall

La irrupció de les noves tecnologies també ha comportat veure com discursos masclistes i d'odi es feien visibles amb total impunitat. “A mi em van censurar una vinyeta, suposo que pels mugrons. Que són dos puntets, eh, em sembla al-

Il·lustracions d'algunes de les autores amb més reconeixement a les xarxes socials

El que per a unes significa una enorme revolució sexual, per a altres és l'apropiació per part del capitalisme d'un discurs sexual més alliberat

i es posa de manifest que també passa a altres dones. Això crea consciència col·lectiva”, afegeix. Des del perfil @Lyonelvanova es confirma aquesta sensació de col·lectiu entre les seves seguidores. “Ha sigut molt bonic veure com s’ha creat una mena de xarxa. Si una noia em pregunta alguna cosa, una altra m’ho respon”, explica la seva alter ego en el món analògic Marta Puig.

Interessos capitalistes a les xarxes socials

L'impacte d'aquests comptes a les xarxes socials ha estat paral·lel a un augment de les vendes de joguines sexuals. Aquest negoci té un creixement anual del 7% i, segons un estudi de Technavio, es calcula que el 2023 generarà uns beneficis de 9,2 bilions de dòlars. El que per a unes significa una enorme revolució sexual, per a altres és l'apropiació per part del sistema capitalista d'un discurs sexual més alliberat i amb perspectiva de gènere. “Si visibilitzar el plaer femení suposa més guanys a les botigues de joguines sexuals, la sexualitat femenina anirà trencant aquestes barreres”, considera García-Santesmases, referint-se a la ingerència dels interessos capitalistes en la visibilització de certs aspectes de la sexualitat femenina, com poden ser el plaer o la masturbació.

Però per fer arribar aquest discurs sobre la sexualitat femenina a tothom, encara queda una barrera molt més gran per trencar: la *bombolla de filtres* de les xarxes socials. Segons Eli Pariser, que és l'activista política que va encunyar aquest terme, les xarxes només ens ensenyen el que està en consonància amb els nostres interessos, la resta se'n amaga. “Així no arribes a la globalitat de la població”, es lamenta Marta Puig, i explica que el 84% de les seguidores de @Lyonelvanova són dones “que ja estan una mica conscienciades”.

Tot i això, no deixa de ser significatiu que uns missatges que parlen obertament del plaer femení s'hagin fet un lloc a les xarxes i trenquin alguns tabús sexuals d'una societat encara molt tancada de mires. Però és que internet ha esdevingut el futur espai a conquerir pels moviments feministes, i tot apunta que hi ha moltes ganes i intenció de fer-ho. ●

lucinant”, denuncia Marta Puig. “Després hi ha comptes que són superpornogràfics i aquests no els censuren”, es queixa la il·lustradora, que veu com es criminalitza a les xarxes una sexualitat femenina que no està pensada per al gaudi dels homes. “Se segueixen permetent continguts masculistes a les mateixes xarxes socials que permeten difondre missatges que reivindiquen la sexualitat femenina”, assenyala Sara Jotabé subrallant aquesta contradicció.

En aquest context, però, els missatges trencadors i subversius poden arribar a adquirir molta més força. Aquest és el cas del contingut que es publica al compte @Lyonelvanova, que molts cops planteja debats entre les seves seguidores i promou que comparteixin les seves experiències. “Hi ha noies que se m’han obert d’una manera brutal, explicant coses que no havien explicat mai. I poder-ho compartir les ha ajudat”, explica Marta Puig.

Segons García-Santesmases, “les xarxes poden generar certs canvis en el món real”, com s’ha demostrat amb el moviment del #MeToo. I també poden generar un gran impacte en les vides sexuals individuals de les usuàries d’aquestes xarxes. “Una cosa que ens pot semblar un problema individual es comparteix

